

LES SOLUCIONS PASSEN PER L'ESQUERRA

Manifest UPEC 2010

La sisena edició de la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya es celebra al bell mig d'una crisi econòmica global, dura i llarga, d'una incertesa perllongada pel que fa al futur del nostre autogovern i de la democràcia a Espanya i d'una ofensiva política i econòmica del conservadorisme a nivell mundial. És en aquest panorama on la UPEC, que és una Universitat gens neutral que pren partit en els grans conflictes, vol contribuir al debat per bastir alternatives de progrés.

I.- Una sortida equitativa per una crisi dura i llarga

Si l'any 2009 reflexionàvem sobre una crisi financera mundial que a Catalunya i la resta de l'Estat té un fort component associat a la bombolla immobiliària, ara la magnitud del problema mostra perfils dramàtics. Catalunya ha passat de 250.000 a 650.000 aturats, amb una afectació especialment cruel sobre els joves i els immigrants extracomunitaris. Al total espanyol, hem arribat a una taxa del 20% d'atur. La davallada dels ingressos públics ha determinat un dèficit públic per sobre del 10% del PIB a Espanya l'any 2009 que, sumat al fort endeutament privat i a riscos similars a altres països del Sud d'Europa, ha desfermat la crisi de l'euro. Aquesta realitat, sumada a la descoordinació i les errades en política econòmica dels grans governs i a la seva feblesa davant de les forces del mercat de capitals -que s'han regirat cínicament contra uns poders públics que els han salvat la vida amb diners de tots- ha dut a l'adopció de polítiques d'estabilització que inclouen no sols la reducció de la inversió sinó també i sobretot

passos enrere en elements bàsics del sistema de benestar social, inclòs el sistema de pensions.

Lamentem i critiquem que en el cas espanyol s'hagi prioritzat una reforma laboral que abarateix l'acomiadament per sobre de les necessàries reformes fiscal i financera. Volem posar en evidència el nostre desacord en que es faci pagar els efectes de la crisi a aquelles persones que no l'han causat, com ara els joves, els immigrants, les dones i els pensionistes, i lamentem profundament els intents de reformar a la baixa el nostre sistema de pensions. En aquest sentit entenem i compartim l'enuig que ha portat a convocar als sindicats una vaga general pel 29 de setembre en el marc d'una jornada de lluita d'abast europeu. I aprofitem per expressar el nostre suport als sindicats com agents fonamentals de qualsevol redefinició de les polítiques econòmiques i dels sistemes de benestar. Els sindicats catalans i de tota Espanya han demostrat durant dècades la seva capacitat de combinar mobilització i negociació en benefici dels interessos generals de la majoria del poble i no mereixen el menyspreu crític dels que són víctimes en aquests moments.

La UPEC aposta per un canvi de model productiu per poder sortir de la crisi: necessitem regular els mercats financers, apostar per la recerca, el desenvolupament i la innovació, conjugar un nou model energètic i sobretot reformular el nostre sistema de formació, apostant per la connexió de les empreses amb la universitat i la formació professional.

Aquest escenari, si bé per una banda referma les crítiques que els progressistes fem al model de globalització i a l'anomenat *Consens de Washington* que durant dècades ha imposat el neoliberalisme, per una altra banda ens obliga a redefinir les nostres alternatives, conscients de les limitacions del sector públic en la seva actuació contracíclica. Els pecats comesos per una minoria en els anys de les *vaques grasses* ens imposaran a gairebé tots dures penitències en els anys de les *vaques flagues*. Però l'acceptació d'aquest panorama de sacrificis sota la bandera de l'austeritat sols es pot construir des de l'equitat, que passa en bona part perquè els regals fiscals dels successius governs a les rendes i els patrimonis més forts i al món financer siguin parcialment restituïts a través d'una nova fiscalitat si no volem que la crisi sigui pagada únicament per aquells que no la van crear. Subratllem que forma part cabdal de la reforma fiscal el control del frau i l'evasió fiscal i fer aflorar la economia submergida.

Bona part de les respostes s'han de trobar en l'àmbit comunitari. La Unió Europea no pot fer un bon balanç de la seva actuació durant la recessió: el Banc Central Europeu va trigar massa al 2008 a apuntar-se a la baixada de tipus; la coordinació de polítiques econòmiques ha estat pràcticament inexistent; el lideratge polític és nul; i la reacció davant de la crisi grega, que ha estat a punt de generar la implosió de l'euro, ha estat lenta i mesquina. Entre d'altres coses, al UE necessita reparar l'asimetria dels acords de Maastricht pel que fa al bastiment d'una política econòmica comuna que inclogui l'harmonització fiscal, la defensa dels sistemes de benestar, un *New Green Deal* i la

generació per fi d'una taxa antiespeculativa sobre els moviments financers en l'estela històrica del plantejament de la Taxa Tobin. En canvi, el que trobem avui és que, com hem vist a la darrera reunió del G-20 a Toronto, Europa defensa polítiques de contenció de la despesa, ben diferents les que promouen els estímuls fiscals a l'altra banda de l'Atlàntic. Sens dubte, una reformulació en clau democràtica de les institucions europees que donés més poder als ciutadans per sobre dels Estats ajudaria a superar aquest bloqueig en que viuen les institucions comunitàries.

2.- Defensar la constitucionalitat de l'Estatut, defensar la democràcia

La quarta dècada consecutiva de democràcia a Espanya i d'autogovern a Catalunya està mostrant alguns fets preocupants pel que poden significar com a tendència pel futur. Hi destaca el fet que el recurs del Partit Popular contra l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, votat majoritàriament l'any 2006 per les Corts espanyoles i pel poble català, hagi estat víctima d'un llarg Via Crucis al si d'un Tribunal Constitucional deslegítimat que ha trigat gairebé quatre anys en dictar una sentència que, tot i significar una derrota pel PP, afecta a la dignitat del nostre país. Des de la UPEC manifestem el nostre suport a totes aquelles propostes unitàries de defensa del pacte entre Catalunya i Espanya representat per l'Estatut, com ara la participació massiva a la gran manifestació convocada pel dia 10 de juliol a Barcelona.

Per la seva banda, el Tribunal Suprem ha acceptat a tràmit denúncies de grupúsculs franquistes per fer fora de la carrera judicial a Baltasar Garzón per la seva constant investigació contra els crims contra la humanitat comesos pel franquisme. El caràcter simbòlic dins i fora de les nostres fronteres d'aquest jutge i d'aquesta actuació donen la mida del mal que per a la imatge de la justícia pot tenir aquest procediment.

Una altra greu amenaça per a la democràcia rau en els moviments de connivència amb la xenofòbia que comencen a mostrar alguns dirigents dels grans partits. El cinisme d'alguns davant l'actitud racista de l'alcalde de Vic en la seva negociació dels drets de ciutadania a col·lectius immigrants no és compatible amb la democràcia inclusiva.

Finalment, el retorn de la corrupció política i econòmica al centre de la vida política amenaça amb incrementar la ja molt alta desafecció política. Els casos Gurtel, Pretoria i Millet, els dos darrers de matriu catalana, necessiten no sols una actuació judicial decidida, sinó també la presa de decisions clares per part dels partits polítics implicats, una actitud que no sempre veiem i que és especialment ambigua a la dreta, que es veu a si mateixa immune al desgast electoral que la corrupció produeix entre l'electorat.

3.- L'ofensiva conservadora

L'any 2008, l'evidència del mal provocat per la desregulació financera i l'elecció de Barack Obama com a president dels Estats Units van generar l'esperança de que el capitalisme i la globalització podien ser reformats en molts dels seus aspectes bàsics. L'any 2009, el retorn del keynesianisme, l'exigència de regulació i fins i tot fiscalització financera, la defensa del benestar social amb la reforma sanitària nord-americana com a símbol, l'avenç del consens al voltant d'un *Green New Deal* i el major paper de països en desenvolupament, com ara els BRIC (Brasil, Rússia, Índia i Xina) van generar un cert optimisme en aquest sentit.

Els darrers mesos no conviden però a alimentar aquest optimisme: als Estats Units, Wall Street boicoteja la regulació financera i els congressistes i senadors republicans aigualixen la reforma sanitària cedint a la pressió de les asseguradores privades i el nou moviment neoconservador Tea Party; a Europa, la ja citada feblesa d'una Unió Europea sense lideratge i hegemnitzada per la dreta ha permès que els mercats estiguin per sobre dels governs; al món, la força dels BRIC no pot amagar la crisi alimentària i energètica, els desequilibris en l'accés a les noves tecnologies, la pervivència de greus conflictes militars i autèntics desastres humanitaris i els perills anunciats del cada dia més pròxim xoc energètic determinat per la incapacitat de satisfer la demanda de combustibles d'origen fòssil, el *peak oil*.

Aquest escenari obliga als progressistes d'arreu del món a prendre partit. Des de la UPEC, el programa de les jornades d'estiu i el nom dels conferencians mostren les nostres grans preocupacions. Volem parlar de la memòria històrica i del dret a la felicitat; dels sindicats i els partits d'esquerra; del balanç de set anys de govern tripartit; de la justícia; d'aquells que més pateixen als barris humils i a les cues de l'atur l'impacte de la crisi, del paper dels mitjans de comunicació, de l'auge de la xenofòbia... I ho volem fer combinant-ho amb la presència d'homes i dones que signifiquen molt en les lluites emancipatòries del segle passat. Les jornades culturals al voltant de la novel·la negra –*la poesia del tardocapitalisme*, en deia l'enyorat Manuel Vázquez Montalbán- donaran el contrapunt a les sessions de treball.

Finalment, la participació ja confirmada del president i el vicepresident de la Generalitat i dels líders dels partits progressistes i els sindicats ens obrirà la finestra a les seves alternatives en un escenari no per difícil menys estimulants pels qui, des de la UPEC, volem posar el nostre gra de sorra per canviar les ments i el món.

Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya

Barcelona, juliol de 2010